

Valokopiointi- ja digiluvat

Tekijänoikeudet ammatin opetuksessa
Opentekoa.fi

Avainsanat: digilupa, valokopiointi, digitaalisten aineistojen kopiointi, Kopioston luvat, tekijänoikeus, taloudelliset oikeudet, tallenne, plagiointi, tekijänoikeusrikos, teoskynnys, teos, oppimateriaali

Sisältö

Julkaisujen kopiointi opetuksessa ja oppilaitoksissa

Valokopiointi

Digitaaliset-
kopioid

Mitä saa kopioida ?
Kuinka paljon saa kopioida ?
Mitä ei saa kopioida ?

Harjoitustehtävä
Linkkivinkit

Lähteet

Julkaisujen kopiointi opetuksessa ja oppilaitoksissa

- Tekijänoikeuslain mukaan kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijällä on yksinoikeus määrätä teoksensa käyttämisestä. Tämä yksinoikeus kattaa kaikki tekniset tavat ja menetelmät, joilla teosta voidaan kopioida.
- Tekijänoikeuslain mukaan teoksesta saa kopioida muutaman kappaleen yksityistä käyttöä varten.
- Oppilaitoksessa tapahtuva kopiointi opetuskäyttöä varten ei ole yksityistä käyttöä, joten siihen tarvitaan lupa.

Lisätietoa

[http://www.e-julkaisu.fi/kopiosto/kopiointi ja tallennus oppilaitoksissa/](http://www.e-julkaisu.fi/kopiosto/kopiointi_ja_tallennus_oppilaitoksissa/)

[http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/fi_FI/kopiointi opetuksessa/](http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/fi_FI/kopiointi_opetuksessa/)

Valokopiointi opetuksessa ja oppilaitoksissa

- Kun opetuskäyttöön otetaan kopioita tekijänoikeuden suojaamasta aineistosta, tarvitaan kopiointiin aina oikeudenomistajan lupa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö on hankkinut luvat valokopiointiin peruskouluille ja lukioille sekä ammatillisille oppilaitoksille maksuttomaan ammatilliseen tutkintoon johtavaan koulutukseen ja oppisopimuskoulutukseen sekä valtiosuutta saaville musiikkiopistoille. Muiden oppilaitosten tulee hankkia kopiointiluvat itse.
- Ministeriön sopimus kattaa opiskelijoille maksutta jaettavat kopiot. Mikäli oppilaitos perii opiskelijoilta maksun kopioista, tulee sen itse hankkia valokopiointiluvat näihin kopioihin suoraan Kopiostosta.
- Sopimus ei myöskään koske sellaista opetusta tai koulutusta, joista oppilaitos perii maksun maksupalveluasetuksen tai muun vastaavan säädöksen nojalla. Tällaiseen kopiointiin ja koulutukseen oppilaitoksen tulee hankkia kopiointiluvat itse Kopiostosta.

http://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten_kayttoluvat/valokopiointi/koulut_ja_oppilaitokset/fi_FI/koulut_ja_oppilaitokset_1/

Mitä saa kopioida?

- Kopioston myöntämän luvan mukaan opetuskäyttöön saa kopioida tietyin rajoituksin lähes kaikäntyyppisiä julkaisuja kuten kirjoja, lehtiä ja nuotteja.
- Myös opettajan oppaat kuuluvat luvan piiriin.
- Lupa kattaa niin koti- kuin ulkomaisetkin julkaisut.
- Lupa koskee myös digitaalisessa muodossa julkaistua aineistoa (esimerkiksi internetistä tapahtuvaa tulostusta ja tulosteista otettavia valokopioita).

http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/OPMn_kouluille_hankkima_lupa_1/fi_FI/mita_saa_kopioida_1/

Kuinka paljon saa kopioida?

- Opetusmateriaalitarkoitukseen samasta julkaisusta saa kopioida lukukauden aikana samoille oppilaille enintään 20 sivua, muttei kuitenkaan enempää kuin puolet koko julkaisusta.
- Nuottijulkaisua saa kopioida opetus- ja tutkimuskäyttöön sekä esityksiä ja niihin valmistautumista varten. Nuottijulkaisusta saa kopioida edellä mainittua noudattaen kuitenkin enintään 10 sivua.
- Esityskäyttöön ja esitykseen valmistautumista varten nuotteja saa kopioida, kun kyseessä on oppilaitoksen opetustilanne tai oppilaitoksen järjestämä maksuton tilaisuus, joissa on yleisönä pääasiassa oppilaitoksen opiskelijoita ja henkilökuntaa sekä heidän omaisiaan.
- Kuoro-, yhtye- ja orkesterinuotteja saa kopioida vain musiikin teoria-aineiden opetusta ja tutkimusta varten.

http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/OPMn_kouluille_hankkima_lupa_1/fi/FI/kuinka_paljon_saa_kopioida_1/

Mitä ei saa kopioida?

- OKM:n ja Kopioston välinen sopimus ei koske työ- ja harjoituskirjoja, vastauskirjoja eikä julkaistuja diakuvia ja piirtoheitinkalvoja. Näiden kopiointi on kokonaan kielletty.
- Poikkeuksena tästä on Etäopetus.
- Etäopetusta varten voi kopioida rajoitetusti myös työ- ja harjoituskirjoja. Opiskelija saa kopioida työ- tai harjoituskirjaan laatimansa vastauksen tarkistusta varten. Opiskelijalla on kuitenkin oltava hallussaan kyseinen kirja. Työ- tai harjoituskirjasta ei saa kopioida muita osia kuin niitä, joihin vastaus on laadittu. Opettaja saa kopioida vastaavasti myös vastauskirjaan sisältyvän mallivastauksen lähetettäväksi oppilaalle.
- Valokopiointilupa ei kata julkaisujen digitointia. Digitoinnilla tarkoitetaan painetun aineiston tallentamista digitaalseksi tiedostoksi esimerkiksi skannaamalla.

Digilupa opetuskäyttöön

- Kun opetuskäyttöön tehdään digitaalisia kopioita tekijänoikeuden suojaamasta aineistosta, tarvitaan kopiointiin ja käyttöön oikeudenomistajan lupa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö on hankkinut Digiluvan peruskouluille, lukioille ja ammatillisille oppilaitoksille. Muiden oppilaitosten tulee hankkia Digilupa suoraan Kopiostosta.
- Lupa koskee maksuttoman koulutuksen järjestämistä. Mikäli oppilaitos tai oppilaskunta perii opiskelijoilta maksun kopioista, tulee sen itse hankkia kopiointiluvat tällaiseen opetukseen tai näihin kopioihin suoraan Kopiostosta.
- Digiluvalla opettajat ja muu henkilökunta sekä opiskelijat voivat skannata osia painetuista julkaisuista ja kopioida tekstiä ja kuvia avoimilta verkkosivustoilta. Lupa koskee sekä kotimaisia että ulkomaisia aineistoja.

http://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten_kayttoluvat/digilupa/fi_FI/

Digilupa opetuskäyttöön

- Kopioston Digilupa on käytettävän tekniikan suhteen neutraali. Lupa koskee aineiston muuttamista digitaaliseen muotoon esimerkiksi skannerilla, digitaalisella kopiokoneella, digikameralla tai dokumenttikameralla.
- Tekijöillä ja kustantajilla on mahdollisuus kieltää teostensa digitaalinen kopiointi ja käyttö (Tekijänoikeuslaki 14 §). Kopiosto ylläpitää [luettelo](#) sille ilmoitetuista oikeudenomistajista ja kiellon piirissä olevista teoksista. Julkaisujen osalta kopiointikielto on voitu merkitä myös julkaisuun. Luvansaajan tulee noudattaa näitä kopiointikieltoja.
- Digilupa ei koske myöskään niitä käyttötilanteita, joissa oikeudenomistaja suoraan itse lisensoi teostensa digitaalista käyttöä tai luvansaajalla on muuhun sopimukseen tai lisenssiin perustuva oikeus käyttää teosta.

http://www.kopiosto.fi/kopiosto/teosten_kayttoluvat/digilupa/fi_FI/

Mitä saa kopioida digiluvalla?

- Digiluvalla saa skannata painettuja julkaisuja sekä kopioida tekstiä ja kuvia avoimilta internetsivustoilta. Henkilökunta ja opiskelijat voivat käyttää sekä kotimaisia että ulkomaisia aineistoja. Lupa koskee opetusta, tutkimusta sekä opinnäyte- ja harjoitustöitä. Lupa mahdollistaa lisäksi aineistojen välittämisen etäopetuksen yhteydessä.
- Skannattu tai internetistä kopioitu aineisto saa olla tallennettuna ammatillisissa oppilaitoksissa oppilaitoksen suljetussa verkossa kurssin tai vastaavan opintokokonaisuuden ajan, mukaan lukien loppukuulustelu. Kopioidut aineistot on poistettava oppilaitoksen verkosta sekä tietokoneilta viimeistään lukukauden päättyessä.
- Etäopetusta varten opetustilanteesta saa tehdä tallenteen, joka voidaan välittää opiskelijoille oppilaitoksen suljetussa tietoverkossa. Tallenne saa olla vain sen opetusryhmän saatavilla, jolle luento ja tallenne on tarkoitettu. Muunlainen välittäminen on kielletty.

http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/opetus_ja_kulttuuriministerion/fi_FI/mita_saa_kopioida/

Kuinka paljon saa kopioida digiluvalla?

Kopioston digiluvalla ammatillisen oppilaitoksen henkilökunta ja opiskelijat voivat

- skannata tai digitoida samasta julkaisusta samoja oppilaita varten enintään 15 sivua, kuitenkin enintään 15 % julkaisusta.
- kopioida enintään 20 tulostetta A4-kokoa vastaavaa sivua avoimessa internetissä olevaa tekijänoikeuden suojaamaa kuva- ja tekstiaineistoa, ellei oikeudenomistaja ole kieltänyt kopiointia tai myöntänyt aineiston opetuskäyttöön muutoin lupaa.

http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/opetus_ ja_kulttuuriministerion/fi_FI/kuinka_paljon_saa_kopioida/

Mitä ei saa kopioida digiluvalla?

- laulun sanoituksia, nuotteja tai nuottijulkaisuja,
- työ- ja harjoituskirjoja,
- kotimaisia näytelmiä, musiikkia
- av-aineistoa tai teoksia, joiden käytön oikeudenhaltija on kieltänyt

- Lupa ei koske niitä käyttötilanteita tai sellaisia aineistoja, joihin oppilaitoksella on muuhun sopimukseen tai lisenssiin perustuva käyttöoikeus, esim. oppilaitoksen ostama artikkelitietokanta.

- Kopioitua aineistoa ei saa ottaa osaksi aineistopankkia tai tietokantaa eikä sitä saa muunnella tai muuttaa eikä välittää eteenpäin sähköpostilla.

http://www.kopiraitti.fi/kopiointi/opetus_ ja_kulttuuriministerion/fi_FI/mita_ei_saa_kopioida/

Linkkivinkkejä

Tekijänoikeustietoa oppilaitoksille. www.tekijanoikeus.fi

Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry

Tekijänoikeusjärjestö Gramex edustaa noin 37 000 kotimaista muusikkoa, laulajaa, kapellimestaria ja äänitetuottajaa.

www.gramex.fi

Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry

Säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikin kustantajien tekijänoikeusjärjestö. Teosto edustaa noin 20 000 kotimaista ja noin kahta miljoonaa ulkomaista musiikin tekijää ja kustantajaa. <http://www.teosto.fi/>

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry

Kuvasto myöntää tekijänoikeuslupia kuvataiteen teosten käyttöön. <http://www.kuvastory.fi/>

Sanasto ry

Kirjailijoiden ja kääntäjien tekijänoikeusjärjestö, joka myöntää käyttöluvia edustamiensa kirjailijoiden ja kääntäjien teoksiin.

www.sanasto.fi

http://www.kopiraitti.fi/fi_FI/linkit

Lähteet

Kopiraitti - reitti tekijänoikeuteen. Verkkojulkaisu. Viitattu 23.3 2015. <http://www.kopiraitti.fi/>

Kopiosto, tekijänoikeusjärjestö. Verkkojulkaisu. Viitattu 23.3 2015. http://www.kopiosto.fi/fi_FI/

TEKOA-hankkeessa kerättiin tekijänoikeuteen liittyviä kysymyksiä opettajilta ja opettajaopiskelijoilta lukuvuonna 2014–2015:

- Saako oppikirjojen tehtäväsivuja kopioida ?
- Kuinka paljon kirjasta saa kopioida opetuskäyttöön?
- Saako oppikirjasta digitalisoida aineistoa koulun sisäverkkoon ?